

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gegužės 17 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutas – 23 straipsnio pirma pastraipa – Nacionalinio teismo, kuris pagal SESV 267 straipsnį kreipiasi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, atliekamas pagrindinės bylos sustabdymas – Dalinio sustabdymo galimybė“

Byloje C-176/22

dėl *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija) 2022 m. kovo 8 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje, iškeltoje

BK,

ZhP,

dalyvaujant

Spetsializirana prokuratura,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė L. S. Rossi, ketvirtosios kolegijos pirmininkas C. Lycourgos (pranešėjas) ir teisėja O. Spineanu-Matei,

generalinė advokatė T. Čapeta,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos T. Mitova ir E. Petranova,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Erlbacher, E. Rousseva ir M. Wasmeier,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: bulgarų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, kuri buvo iškelta BK ir ZhP dėl korupcinių veikų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:
„Bylose, kurioms taikomas [SESV] 267 straipsnis, valstybės narės teismas Teisingumo Teismui praneša apie sprendimą, kuriuo bylos nagrinėjimas sustabdomas, o byla perduodama Teisingumo Teismui. Po to Teismo kancleris apie tokį sprendimą praneša bylos šalims, valstybėms narėms ir [Europos] Komisijai bei [Europos] Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui, priėmusiam teisės aktą, kurio galiojimas ar aiškinimas yra ginčijami.“

Bulgarijos teisė

- 4 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal pagrindinėje byloje taikytinas proceso taisyklės baudžiamosios bylos nagrinėjimas sustabdomas, kai nacionalinis teismas kreipiasi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 5 2021 m. vasario 26 d. *Spetsialirizana prokuratura* (Specializuota prokuratūra, Bulgarija) pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kaltinamąjį aktą, jame BK ir ZhP kaltinami korupcinėmis veikomis, kurias jie, kaip teigiama, padarė kaip tyrimą vykdę policijos pareigūnai.
- 6 BK nesutiko su prokuratūros pateiktu teisiniu kvalifikavimu kaip korupcijos. Suabejojęs savo teise perkvalifikuoti aptariamą nusikalstamą veiką iš anksto apie tai nepranešus kaltinamajam, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012, p. 1) 6 straipsnio 3 ir 4 dalių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antros pastraipos išaiškinimo. Tas prašymas yra bylos C-175/22 dalykas.
- 7 Be to, BK ir ZhP ginčijo tai, kaip jie buvo suimti, ir tai, kad pastarojo kabinete buvo rasta tam tikra pažymėtų pinigų suma. BK ir ZhP buvo sulaikyti tarnybinėse patalpose; šių koridoriuose buvo įrengtos vaizdo kameros, kuriomis užfiksuota dalis suėmimo ir pinigų suradimas.

- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iki šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo momento kai kurie sulaikant dalyvavę asmenys buvo apklausti ir buvo išanalizuota dalis minėtų vaizdo įrašų. Vis dėlto teismas pabrėžia, kad turi apklausti bent tris kitus asmenis ir patikrinti kitą šių vaizdo įrašų dalį, taip pat paslėpta kamera ir paslėptu mikrofonu padarytą įrašą.
- 9 Minėtas teismas nurodo, kad techniniu požiūriu niekas jam netrukdo toliau nagrinėti šią bylą ir rinkti įrodymus, siekiant nustatyti nurodytų faktinių aplinkybių tikrumą ir turinį. Šie įrodymai nesusiję su prejudiciniais klausimais, kuriuos jis pateikė byloje C-175/22. Gavęs minėtus įrodymus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų sustabdyti visą procesą pagrindinėje byloje iki tol, kol gautų Teisingumo Teismo atsakymą į šiuos klausimus. Gavęs atsakymą, jis galėtų atnaujinti procesą, prireikus informuoti kaltinamąjį apie galimą atitinkamų faktinių aplinkybių teisinį perkvalifikavimą ir, išklauses šalis, priimti sprendimą dėl bylos esmės.
- 10 Vis dėlto tam teismui kyla klausimas, ar, atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį, jis gali toliau nagrinėti pagrindinę bylą, visų pirma siekdamas toliau rinkti įrodymus po to, kai kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą byloje C-175/22.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimas neišvengiamai reiškia, kad reikia sustabdyti pagrindinės bylos nagrinėjimą, kiek tai susiję su šiame prašyme pateiktais klausimais. Šiomis aplinkybėmis jis mano, kad procesas galėtų būti tęsiamas dėl aspektų, kurie nėra minėto prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas, nes joks sprendimas dėl bylos esmės negalėtų būti priimtas prieš gaunant Teisingumo Teismo atsakymą į šiuos klausimus.
- 12 Toks požiūris leistų išvengti laiko praradimo, susijusio su minėto proceso sustabdymu, o tai sudarytų palankias sąlygas užtikrinti teisę į bylos išnagrinėjimą per protingą terminą, kaip numatyta Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje.
- 13 Pagrindinė nacionalinio teismo užduotis yra išspręsti jo nagrinėjamą bylą, o Sąjungos teisėje pagrindinės bylos nagrinėjimo sustabdymo klausimas reglamentuojamas tik tiek, kiek šis sustabdymas būtinas siekiant užtikrinti Teisingumo Teismo sprendimo veiksmingumą.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad laukdamas, kol Teisingumo Teismas atsakys į šioje byloje pateiktą klausimą, visiškai sustabdė procesą pagrindinėje byloje.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas, Bulgarija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinis teismas, pateikęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį, privalo sustabdyti visą pagrindinę bylą, ar pakanka sustabdyti tik tą pagrindinės bylos dalį, kuri susijusi su prejudiciniu klausimu?“

- 16 2022 m. rugpjūčio 5 d. raštu *Sofijyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija) informavo Teisingumo Teismą apie tai, kad, 2022 m. liepos 27 d. įsigaliojus įstatymo pakeitimui, *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializuotas baudžiamasis teismas) buvo likviduotas ir kad tam tikros tame teisme iškeltos baudžiamosios bylos (įskaitant pagrindinę bylą) nuo tos dienos buvo perduotos *Sofijyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas).

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 17 Bulgarijos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė Teisingumo Teismui būtinos faktinės ir teisinės informacijos, kad šis galėtų pateikti Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui.
- 18 Konkrečiai kalbant, ši vyriausybė nurodo, kad Baudžiamojo proceso kodekso 488 straipsnis, kuris prašyme priimti prejudicinį sprendimą nepaminėtas, konkrečiai susijęs su baudžiamosios bylos sustabdymu, kai Teisingumo Teismui pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą tokioje byloje, kaip pagrindinė. Pagal šį straipsnį (su sąlyga, kad prireikus tai patikrins nacionalinis teismas) procesas pagrindinėje byloje sustabdomas visiškai, tačiau gali būti atnaujintas prieš Teisingumo Teismui priimant sprendimą dėl šio prašymo, jeigu tai būtina siekiant surinkti ir išsaugoti įrodymus.
- 19 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su ginčo pagrindinėje byloje aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Veejaam ir Espo*, C-470/20, EU:C:2022:981, 51 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 20 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio b punktą, be Teisingumo Teismui pagal procesą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pateikiamų klausimų, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti pateiktas nacionalinių nuostatų, kurios nagrinėjamu atveju galėtų būti taikomos, turinys ir prireikus reikšminga nacionalinė teismų praktika. Šis reikalavimas taip pat atspindi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo rekomendacijų nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (OL C 380, 2019, p. 1) 15 ir 16 punktuose.
- 21 Nagrinėjamu atveju, kaip pažymėta šio sprendimo 9 punkte, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, kokias galimybes jis turi pagal taikytiną proceso teisę. Be to, prejudicinis klausimas suformuluotas taip, kad į jį galima naudingai atsakyti nesiremiant nacionalinės teisės aktais.
- 22 Vadinas, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinio klausimo

- 23 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionaliniam teismui, pagal SESV 267 straipsnį pateikusiam prašymą priimti prejudicinį sprendimą, draudžiama sustabdyti procesą pagrindinėje byloje tik tiek, kiek tai susiję su tais jo aspektais, kuriems gali turėti įtakos Teisingumo Teismo atsakymas į šį prašymą.
- 24 Šiuo klausimu reikia priminti: jeigu nėra konkrečią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, pagal procesinės autonomijos principą kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės sistemoje turi reglamentuoti ieškinių ir skundų, skirtų teisės subjektų iš Sąjungos teisės kildinamoms teisėms užtikrinti, procesines taisykles (šiuo klausimu žr. 1976 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Rewe-Zentralfinanz ir Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5 punktą, taip pat 2021 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Profi Credit Slovakia*, C-485/19, EU:C:2021:313, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 25 Vis dėlto šis principas turi būti taikomas laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, kad būtų išsaugotas taikytinų Sąjungos teisės nuostatų veiksmingumas (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 3 d. Sprendimo *Bankia*, C-910/19, EU:C:2021:433, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Konkrečiai kalbant, pagal veiksmingumo principą valstybės narės negali naudotis procesine autonomija taip, kad praktiškai taptų neįmanoma arba pernelyg sudėtinga naudotis Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (šiuo klausimu žr. 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 14 punktą ir 2022 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Varhoven administrativen sad (Ginčijamos nuostatos panaikinimas)*, C-289/21, EU:C:2022:920, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 26 Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūros reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnį įtvirtinamas tiesioginis Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų dialogas, kurio tikslas – užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir taip garantuoti jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį (šiuo klausimu žr. 2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 27 Pagal suformuotą jurisprudenciją per tokią procedūrą priimtas sprendimas yra privalomas nacionaliniam teismui priimant sprendimą jo nagrinėjamoje byloje, kiek tai susiję su Sąjungos teisės aiškinimu (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1977 m. vasario 3 d. Sprendimo *Benedetti*, 52/76, EU:C:1977:16, 26 punktą ir 2022 m. vasario 22 d. Sprendimo *RS (Konstitucinio Teismo sprendimų padariniai)*, C-430/21, EU:C:2022:99, 74).
- 28 Taigi minėtos procedūros veiksmingumo išsaugojimas netampa praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas dėl nacionalinės teisės normos, pagal kurią laikotarpiu nuo prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo Teisingumo Teismui dienos iki nutarties ar sprendimo, kuriuo pastarasis atsako į šį prašymą, dienos leidžiama tęsti procesą pagrindinėje byloje, siekiant atlikti procesinius veiksmus, kurie, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, yra būtini ir susiję aspektais, neturinčiais ryšio su pateiktais prejudiciniais klausimais, t. y. procesinius veiksmus, kurie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui negali trukdyti pagrindinėje byloje vadovautis šia nutartimi ar sprendimu.

- 29 Šią išvadą patvirtina tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, kurioje proceso stadijoje yra tikslinga pateikti tokį prašymą Teisingumo Teismui (šiuo klausimu žr. 1991 m. birželio 27 d. Sprendimo *Mecanarte*, C-348/89, EU:C:1991:278, 49 punktą, taip pat 2016 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Degano Trasporti*, C-546/14, EU:C:2016:206, 16 ir 17 punktus).
- 30 Taigi, kadangi prašymas priimti prejudicinį sprendimą gali būti pateiktas Teisingumo Teismui net ankstyvoje pagrindinės bylos stadijoje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, laukdamas Teisingumo Teismo atsakymo į šį prašymą, turi galėti tęsti šią procedūrą, kiek tai susiję su procesiniais veiksmais, kuriuos jis laiko būtinais ir kurie nesusiję su pateiktais prejudiciniais klausimais.
- 31 Reikia pažymėti, kad šiais argumentais netiesiogiai remtasi 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendime euro *Box Promotion ir kt.* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034). To sprendimo 80 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad po to, kai jam buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą vienoje iš bylų, kuriose priimtas minėtas sprendimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo sprendimas sustabdyti bylos nagrinėjimą buvo panaikintas ir pagrindinė byla atnaujinta dėl kitų klausimų nei tie, dėl kurių buvo pateiktas minėtas prašymas. To paties sprendimo 141 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad minėtas prašymas yra priimtinas, ir nemanė, kad būtina nagrinėti galimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnio pažeidimą.
- 32 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionaliniam teismui, pagal SESV 267 straipsnį pateikusiame prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nedraudžiama sustabdyti proceso pagrindinėje byloje tik tiek, kiek tai susiję su tais jo aspektais, kuriems gali turėti įtakos Teisingumo Teismo atsakymas į šį prašymą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 33 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionaliniam teismui, pagal SESV 267 straipsnį pateikusiame prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nedraudžiama sustabdyti proceso pagrindinėje byloje tik tiek, kiek tai susiję su tais jo aspektais, kuriems gali turėti įtakos Teisingumo Teismo atsakymas į šį prašymą.

Parašai.